

Astma- och Allergiförbundets medlemsenkät om tillgänglighet 2018

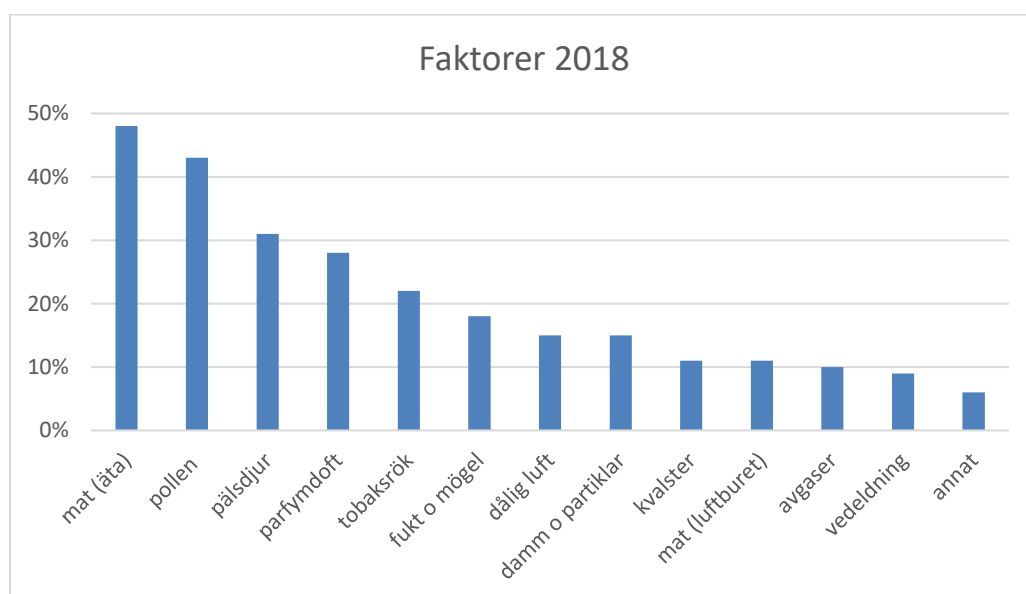
Bakgrund och syfte

Syftet med medlemsenkäten om tillgänglighet är att ta reda på vad som utgör de största hindren för förbundets medlemmar med allergi och annan överkänslighet. Resultatet kommer användas i förbundets påverkans- och opinionsbildningsarbete för att uppmärksamma tillgänglighetsfrågor. Några exempel är i kontakt med media, beslutsfattare och myndigheter som Diskrimineringsombudsmannen (DO) och som underlag vid prioriteringar.

Resultat

Enkäten har skickats via e-post till 4000 slumpvis utvalda medlemmar ur Astma- och Allergiförbundets medlemsregister och lagts ut på Facebook-gruppen Astma- och Allergiföräldrar så de som ville kunde svara. Totalt har 1237 personer (31 %) svarat på enkäten som skickats ut via epost under nov 2018 (varav 1114 har svarat på alla frågor), varav föräldrar till 349 barn (324 slutförda). I sammanställningen för frågorna 1 och 2 har vi summerat resultat från de faktorer och miljöer som de svarande angett att de besvärats **mest och näst mest av**.

1) Vilka allergiframkallande eller irriterande faktorer besvärar du eller ditt barn av?

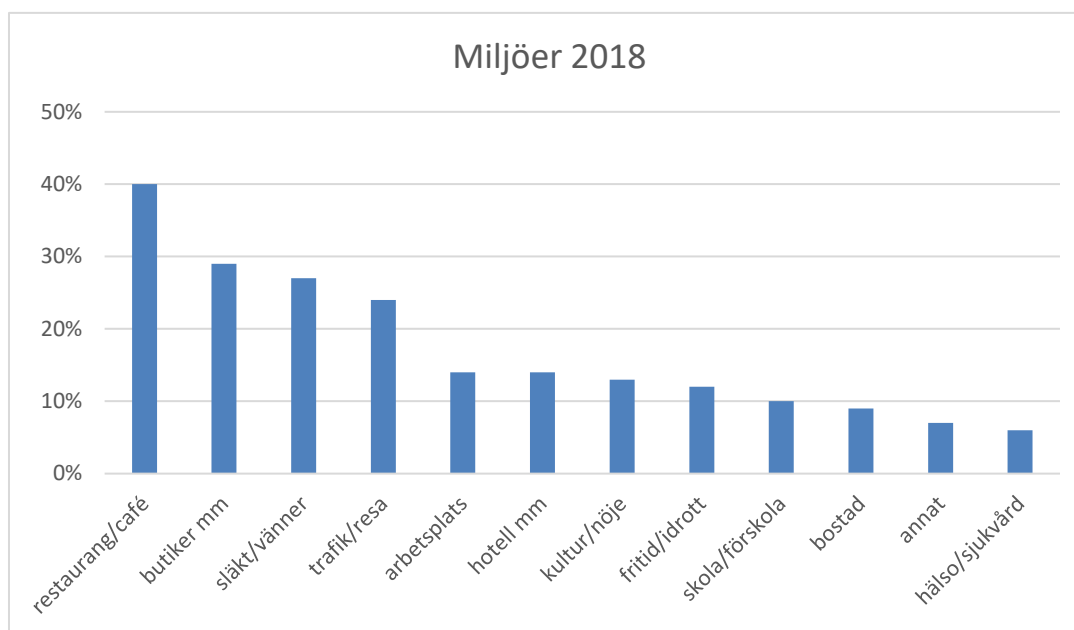

Andel som besvärar av olika allergiframkallande/irriterande faktorer:

när man äter mat (48 %)	damm/partiklar (15 %)	annat (6 %)
allergi mot pollen (43 %)	dålig luft (15 %)	
allergi mot pälsdjur (31 %)	mat, luftburet (11 %)	
parfymdofter (28 %)	kvalster (11 %)	
tobaksrök (22 %)	avgaser (10 %)	
fukt/mögel (18 %)	vedeldning (9 %)	

Föräldrar till barn med allergi svarade att 62 % av barnen får mest besvär av att äta mat, därefter 17 % av pollen, 15 % av pälsdjur och 6 % p g a fukt och mögel.

2) I vilka miljöer upplever du eller ditt barn besvär/symtom av allergi eller överkänslighet?

Andel som besväras i olika miljöer:

restauranger/caféer (40 %)

butiker, köpcentrum och samhällsservice (29 %)

släkt och vänner (27 %)

flyg/spårbunden trafik och buss (24 %)

arbetsplats (14 %)

hotell mm (14 %)

kultur och nöje (13 %)

fritid och idrott (12 %)

skola och barnomsorg (10 %)

bostad (9 %)

annat (7 %)

hälso- och sjukvård (6 %)

3. Tillgänglighet och diskriminering

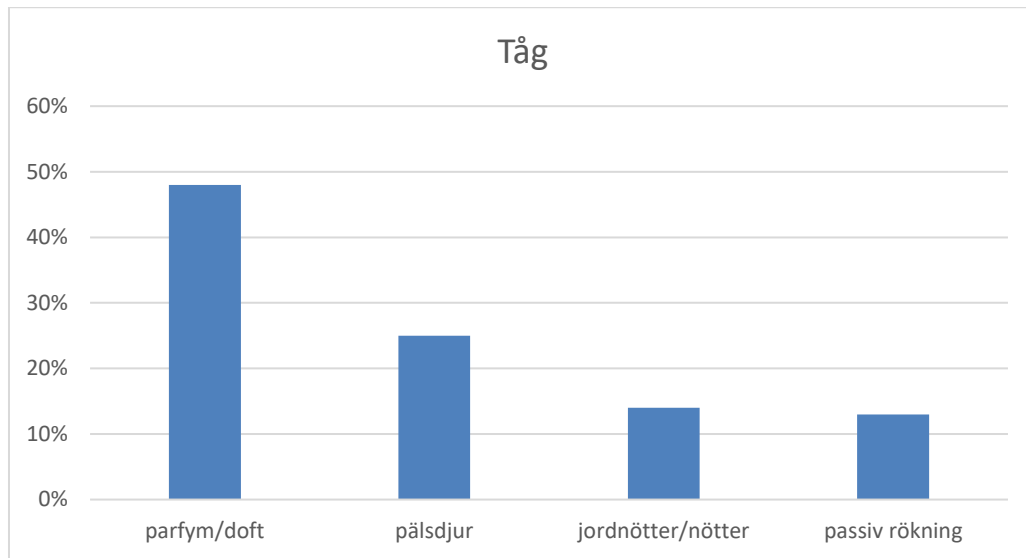
På frågan "Upplever du att du eller ditt barn stängs ute eller får svårt att vistas i/besöka de miljöer du angett på grund av dina eller ditt barns besvär?" **svarade 61 % ja** och 39 % nej. De tre samhällsmiljöer där de svarande mest upplever sig vara utestängda från är i fallande ordning restaurang /café, i butiker/köpcentrum/samhällsservice och hos släkt/vänner .

På frågan "Hur ofta upplever du eller ditt barn att du/ni måste avstå från att vistas i/besöka de miljöer du angett på grund av dina eller ditt barns besvär?" **svarade 29 % dagligen, 27 % en gång i veckan**, 25 % en gång i månaden och 19 % mer sällan.

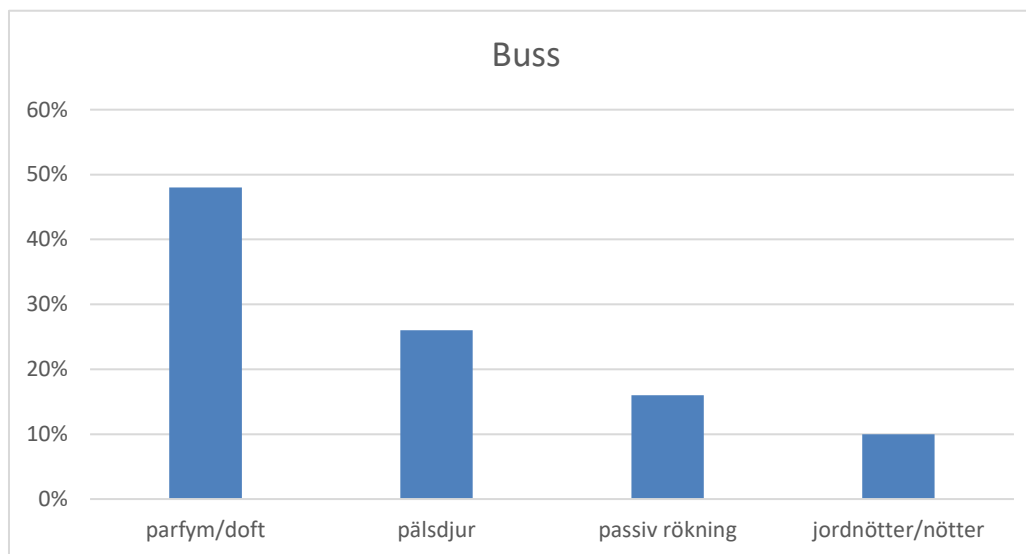
På frågan "Upplever du att du eller ditt barn blivit diskriminerad (särbehandlad) på grund av bristande tillgänglighet i samhället?" **svarade 50 % ja** och 50 % nej.

På frågan "Upplever du att du eller ditt barns livskvalitet påverkats av bristande tillgänglighet/förhindrad delaktighet i de miljöer du angett?" **svarade 64 % ja** och 36 % nej. 70 % av de föräldrar som svarat för sina barn har uppgett att deras barns livskvalitet påverkats negativt av bristande tillgänglighet.

4. Vilken faktor utgör störst hinder för dig när du eller ditt barn åker med kollektivtrafiken?

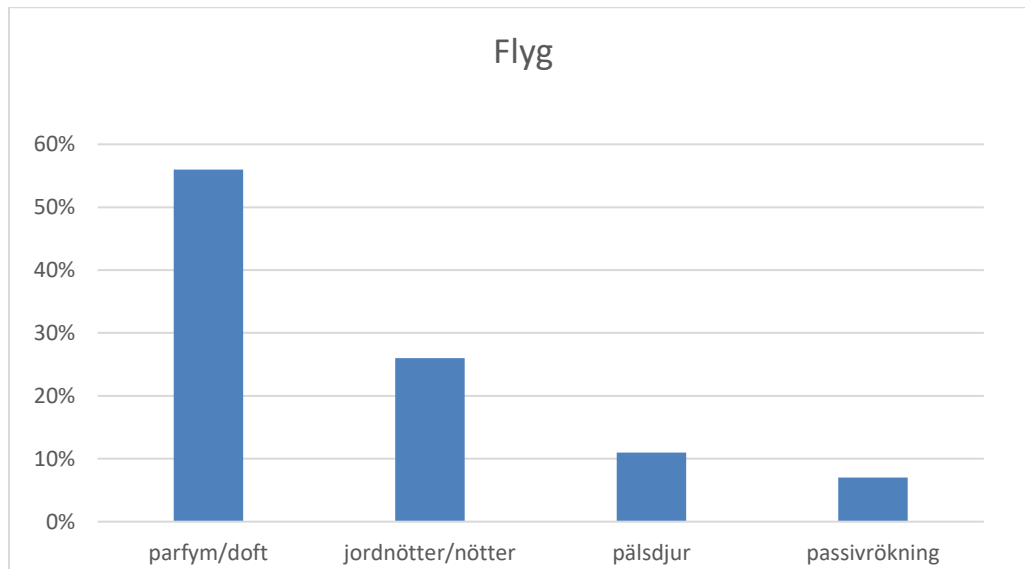

Vid resor med tåg uppger 48% mest besvär av parfym/dofter, 25% av pälsdjur, 14% av jordnötter/nötter och 13% av passiv rökning.

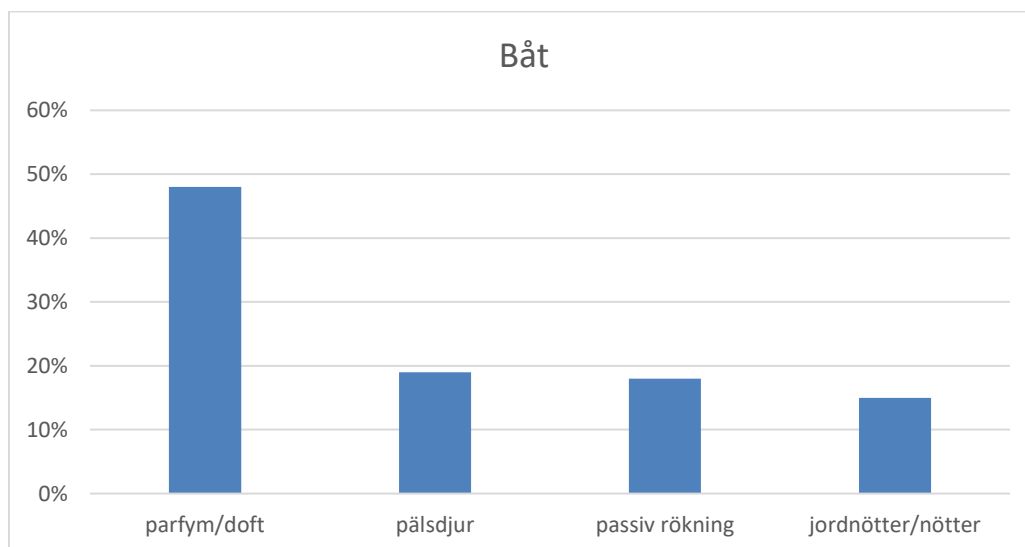

Vid resor med buss uppger 48% mest besvär av parfym/dofter, 26% av pälsdjur, 16% av passiv rökning och 10% av jordnötter/nötter.

4. forts Vilken faktor utgör störst hinder för dig när du eller ditt barn åker med kollektivtrafiken?

Vid resor med flyg uppger 56% mest besvär av parfym/dofter, 26% av jordnötter/nötter, 11% av pälsdjur och 7% av passiv rökning.

Vid resor med båt uppger 48% mest besvär av parfym/dofter, 19% av pälsdjur, 18% av passiv rökning och 15% av jordnötter/nötter.

Fritextsvaren förklarar problemen med dessa faktorer mer i detalj (ej publicerat). Dessutom nämner flera att de i samband med kollektivtrafiken har stora problem med andra matallergier (t ex ägg, mjölk, fisk, soja) och därför kan få fel mat/fika eller inte alls får någon mat som de kan äta. Några har också svår pollenallergi som kan störa vid höga pollenhalter genom öppet fönster eller på väskor/kläder. Det är också vanligt att de som svarat på

enkäten har problem med flera av dessa faktorer men det gick alltså bara att svara på en faktor som utgör det största problemet.

Slutsatser

Faktorer som ger mest reaktioner

Flest personer svarar att de besväras mest eller näst mest av matallergi - när man äter mat (närmare 5 av 10) och därefter kommer allergi mot pollen (drygt 4 av 10), följt av allergi mot pälsdjur som en tredjedel upplever besvär av. Knappt en tredjedel uppger besvär av parfymdofter och drygt 2 av 10 av tobaksrök. Mellan 1-2 av 10 uppger besvär av fukt/mögel, damm/partiklar, dålig luft, kvalster eller avgaser. Färre än 1 av 10 uppger besvär av vedeldning eller annat.

Miljöer där mest hinder upplevs

Den miljö där de svarande uppger mest eller näst mest besvär på restauranger/caféer där 4 av 10 uppger svårigheter att kunna äta maten. Därefter kommer butiker, köpcentrum och samhällsservice följt av hos släkt och vänner där knappt en tredjedel uppger besvär. När det gäller flyg/spårbunden trafik och buss besväras ungefär en fjärdedel. På arbetsplatser, hotell mm, kultur och nöje, fritid och idrott svarar mellan 1-2 av 10 att de får besvär. I skola och barnomsorg uppger 1 av 10 besvär. I bostäder, vård och andra miljöer är det mindre än 1 av 10 som uppger besvär.

Vilka hinder finns i olika miljöer?

På **restaurang och café** uppger svarande att det mest är svårigheten att inte kunna äta maten som utgör problem, följt av tobaksrök, parfymdofter och fukt/mögel.

I **butiker, köpcentrum och samhällsservice** är det mest parfymdofter som ger besvär följt av tobaksrök, fukt och mögel, dålig luftkvalitet, svårighet att äta mat, pälsdjur och pollen.

Hos släkt och vänner uppger de svarande att de besväras mest av pälsdjur följt av att inte kunna äta maten och reaktion mot fukt och mögel, pollen, tobaksrök, dålig luftkvalitet och parfymdofter.

I **kollektivtrafik och på resa** uppger flest att de besväras av parfymdofter följt av tobaksrök, svårighet att inte kunna äta maten, reaktion mot fukt/mögel och pälsdjur.

På **arbetsplatser** anger flest att de besväras av parfymdofter följt av fukt/mögel, tobaksrök, dålig luftkvalitet, pollen och att inte kunna äta maten.

Största hindren i kollektivtrafiken – uppdelat på trafikslag

Många av de som svarat på enkäten har problem med att överhuvudtaget åka med kollektivtrafiken och några väljer bort det helt och försöker åka egen bil. Ibland kan färdtjänst/taxi fungera. Enkäten visade följande för de olika trafikslagen:

På **tåg** har flest störst besvär med parfym/doft, följt av i storleksordning pälsdjur, jordnötter/nötter och passiv rökning.

På **buss** har flest störst besvär med parfym/doft, följt av i storleksordning pälsdjur, passiv rökning och jordnötter/nötter.

På **flyg** har flest störst besvär med parfym/doft, följt av i storleksordning jordnötter/nötter, pälsdjur och passiv rökning.

På **båt** har flest störst besvär med parfym/doft, följt av i storleksordning pälsdjur, passiv rökning och jordnötter/nötter.

Tillgänglighet och diskriminering

En majoritet av de svarande (61 %) uppger att de stängs ute i de tre miljöer där man upplever mest problem på grund av allergi eller annan överkänslighet. Drygt hälften (56 %) anger att de måste avstå från att besöka/vistas i de miljöer som angetts på grund av allergibesvär dagligen eller en gång i veckan. Hälften (50 %) av de svarande upplever att de blivit diskriminerade/särbehandlade på grund av bristande tillgänglighet i samhället och drygt 6 av 10 (64 %) uppger att bristande tillgänglighet/delaktighet påverkat deras livskvalitet negativt.

Jämförelse med enkät 2016

Tillgänglighetsenkäten 2018 innehåller samma frågor som 2016, ställda till lika många av Astma- och Allergiförbundets medlemmar (slumpvis utvalda), med ungefär samma svarsfrekvens, svarstid och enkätverktyg. Därför är svaren i de två enkäterna (2016 och 2018) helt jämförbara. I enkäten 2018 tillkommer en fråga om kollektivtrafiken.

För de allra flesta frågorna om faktorer och miljöer skiljer sig inte svaren nämnvärt åt mellan de två enkäterna (endast ett par procent). Det visar att i stort sett samma problem med faktorer och miljöer kvarstår som 2016. För en fråga kan vi dock se en lite större förändring. Det gäller andelen som upplever hinder i skola och barnomsorg som minskat från 17 procent 2016 till 10 procent 2018 trots att ungefär samma andel barn svarat i båda enkäterna.

Upplevelsen av tillgängligheten i samhället har förbättrats något sedan 2016. När det gäller utestängning från miljöer där man upplever besvär minskade andelen som svarade ja med 3 procent. Andelen som ofta (dagligen eller en gång i veckan) upplever att de måste avstå från att vistas i/besöka de miljöer de angett på besvär har också minskat med ett par procent. De som upplever att de blivit diskriminerade/särbehandlade på grund av bristande tillgänglighet i samhället minskade med 4 procent och de som upplever att deras livskvalitet påverkats av bristande tillgänglighet i de miljöer de angett minskade med 5 procent.

Sammanställt 181217

av Marie-Louise Luther, ombudsman inomhusmiljö och funktionshinderpolitik, Astma- och Allergiförbundet, i samarbete med Rikard Åsgård, ombudsman mat och kollektivtrafik, Astma- och Allergiförbundet.